

מתיקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

ומאתים לנטרים את פריו

שבת והודאה לבורא עולם לרגל הופעת גליון המאתיים בחסד ה' עלינו

ר - 200, וכפי שכתב רבי חיים וויטאל זצוק"ל בספר החזיונות בשם רבו הקדוש מרן האר"י זי"ע, כי אנו בדורות האחרונים, מחמת שאנחנו בעובי החומר ומדרגה שפלה ונמוכה מאד, ועם כל זה אנו מתגברים לעשות רצון אבינו שבשמים לפי השגתנו, הוא אהוב וחיבי הרבה יותר לפני השי"ת, ממה שפעלו התנאים הקדושים בעוצם קדושתם, כי הם היו במדרגה גבוה והזדככות החומר.

200 גליונות מתיקות הדף היומי, מטרתם להמתיק את דברי התנאים והאמוראים הקדושים, לדורות האחרונים שהם בבחינת "נעלים" בגימטריא 200.

כבר הזכרנו כמה וכמה פעמים בגליונות, דברי מרן הרבי הקדוש השפת אמת בפרשת בא (תרי"ד), "וכל עובדא טובה או רעה נראה שנמצא מזה שורש באבות, רק שיצא עתה בזרעם לפועל, אבל בכח נמצא הכל באבות". וכאן המקום להזכיר את אבי מורי הצדיק בעל ה"אנא עבדא" רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל, שלא וויתר לי למסור שיעורי דף היומי בבית הכנסת סוכטשוב, ובזכותו זכיתי להגיע עד הלום.

ויראתי בפצותי שיח להשחיל להזכיר את מורי ורבי, אביהם של ישראל, שלהבת אש, מרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, שרק בזכותו התחלתי בסייעתא דשמיא להרביץ תורה בישראל.

נתפלל להקב"ה כלשון צוואתו של רבן של ישראל מרן החתם סופר זצוק"ל, יהי רצון מלפניך נותן התורה, שלא יבוש המעיין ולא יקצץ האילן, ושנזכה עוד רבות בשנים להגדיל תורה להמתיקה ולהאדירה, מתוך נחת ושמחה אמן.

הפעם נודה את ה' בכפליים, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, לראות בהופעת גליון המאתיים של "מתיקות הדף היומי" אשר כשמו כן הוא, חכו ממתקים וכולו מחמדים, מעדני מלך העולים על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן.

גליון 'מתיקות הדף היומי' אינו רק פרי עמלו של אדם אחד, ואינו יכול להיות כזה, אלא הוא שזור במאמריהם של רבים טובים השולחים מפרי אוצרותיהם בכל שבוע ויחד יוצרים פסיפס נאה ומהודר כל כך.

ואכן, כותרת מאמר זה כרוכה בפסוק בשיר השירים (ה, יב), ומאתים לנטרים את פריו, ופירש רש"י, אלו תלמידי חכמים, ואותם תשלומים לתלמידי חכמים וכו'. במילים אלו אנחנו פותחים גם כאן, ישלם ה' מאתיים לנטרים את פריו, אלו התלמידי חכמים ששלחו את דברי תורתם לגליון מתיקות הדף היומי, רק בורא עולם נותן התורה יכול לשלם להם כגומלם הטוב.

הרבי הקדוש בעל הדברי יחזקאל משינאווא זצוק"ל מביא את דברי האלשיך הקדוש על הפסוק (שמות ג, ה) של נעליך מעל רגליך, שהכוונה שיש להסיר החומר שנקרא "נעל", לפני שניגשים למקום קדוש, ובוה מפרש הדברי יחזקאל את הפסוק, "מה יפו פעמיך", שהפסוק מתמיה איך זוכים כלל ישראל בדורות האחרונים לשבח גדול כזה, עוד יותר מבזמן התנאים, ומתוך הכתוב "בנעלים", על ידי שאנו נמצאים בחומר עב וגס, ועם כל זה אנחנו מתגברים ללמוד תורה ולקיים המצוות.

זה אפשר לומר מרומז בשיר השירים (ב, ז) מה יפו פעמיך בנעלים, "נעלים" בגימטריא

כשמאריכים את השבת זוכים לשפע יותר גדול בימות החול

נמצא שגם אתה הסוחר, הסוגר את החנות ביום שישי ברגע האחרון, ופותח את החנות במוצאי שבת ברגע הראשון, אינך רחוק מאותו כפרי, וכי מי מפסיד מזה שאתה מקצר את השבת, רק אתה בעצמך, אתה מרגיש שאתה "מצליח" להרויח ביותר בזה שאתה סוגר את החנות אחרון ופותח ראשון, אך למעשה אתה פשוט גונב מעצמך את השפע שהשבת משפיע לכל השבוע.

נחזור למשל, מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א חוקר בספרו "חשוקי חמד" (ב"ק ע"ד), אם הכפרי שגנב את המטבעות, נפסל לעדות כדין גנב, מפני שהוא התכוון לגנוב, או שמא מאחר שלא הועילו מעשיו, ואדרבה הסיטונאי שמח מאוד בזה שהכפרי לקח את המטבעות, הרי זה כאילו נתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, ולכן אין דינו כגנב, ואינו נפסל לעדות.

ומביא הגאון שליט"א ראייה מהגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק ע"ד): מעשה ברבן גמליאל שסימא את עין טבי עבדו, והיה שמח שמחה גדולה, כי היה משתוקק תמיד שטבי יצא לחפשי, ועכשיו הגיע ההזדמנות, כי המסמא עין עבדו יצא לחירות.

מקשים הבית יצחק (י"ד ח"ב סימן קא אות ב') והיעב"ץ (בהגהותיו לב"ק שם), למה שמח רבן גמליאל, הרי עבר על הלאו של איסור חבלה, בזה שסימא את עינו, והגם שהיה שוגג, אך הרי גם שוגג צריך כפרה. ומתוך הבית יצחק, שמכאן מוכח כשיטת הטורי אבן (מגילה ח), שאדם יכול למחול על חבלתו, ולגרום בזה שהחובל לא יעבור על הלאו. והנה טבי העבד, בודאי מחל על החבלה, שהרי רצה להשתחרר, וגרם במחילתו שלא יעבור רבן גמליאל על הלאו, ולכן שמח שמחה גדולה.

אומר הגאון הרב זילברשטיין, דכך אפשר לומר גם בענייננו, היות שהסיטונאי בודאי מוחל לכפרי, הוא גורם בזה שלא יעבור הכפרי על איסור גניבה, וממילא אינו נפסל לעדות. אמנם באמת יש לדחות - אומר הגאון שליט"א, כי יתכן שרק באופן שהחבלה נעשית בשוגג, כמו שהיה אצל רבן גמליאל, אז גורם המחילה שלא יעבור על הלאו, אבל כאן שהכפרי גנב במזיד, אין מועיל לו המחילה שלא להיפסל בעדות, וצריך עיון.

בעיר ראדון, עירו של רבינו בעל החפץ חיים זצוק"ל, היה סוחר אחד, שהיה תמיד מאחר לסגור את חנותו בערב שבת, סמוך מאד לכניסת השבת, ובמוצאי שבת מיהר לפתוח את חנותו, סמוך מאד ליציאת השבת.

הוכיחו מרן החפץ חיים ואמר לו, אמשול לך משל למי אתה דומה, לאותו כפרי שלא ידע לקרוא ולכתוב, והיה מביא את סחורתו לשוק מדי שבוע, ומוכר אותה לסיטונאי, וכדי לדעת כמה שקים הוא מכר, הוא היה מוריד את כובעו, ועל כל שק שהוריד, היה הקונה מכניס מטבע בתוך הכובע, אחר כך סופרים את המטבעות, וכך יודעים את מספר השקים, והסיטונאי משלם מחיר הגון על כל שק.

פעם הוצרך הסיטונאי להרבה סחורה, כך שהמשחק נמשך זמן רב, הכפרי מוריד שק, והקונה מכניס מטבע, עד שהכובע נתמלא במטבעות. עיני הכפרי ברקו, הכובע שלו מלא במטבעות! הוא חיכה לרגע שהסיטונאי לא יראה, מיד לקח חופן מטבעות ושם בכיסו. הסיטונאי אף שהרגיש בדבר, עשה עצמו כאילו אינו רואה, ובלבו שמח מאד, מצידו שייגנוב הכפרי את כל המטבעות, כך לא יצטרך לשלם לו כלום...

אחרי שהכפרי הוריק את כל השקים, ספר את המטבעות שנשארו בכובעו, והסיטונאי שילם לו בהתאם. הכפרי חזר לכפרו שמח וטוב לב, בהרגשה שהוא "הצליח" לרמות את הקונה. כשחזר לכפר, הוא סיפר לחבריו איך שרימה את הקונה, וגנב ממנו חופן מטבעות! "טיפש" צעקו עליו חבריו, הלא מעצמך גנבת, על כל מטבע שגנבת, הפסדת קבלת תשלום מלא על שק.

הנמשל פשוט - אמר מרן החפץ חיים לסוחר, כל ששת ימי המעשה מתברכים מהשבת, כמבואר בזהר הקדוש (ח"ב פח), כְּל בְּרַפָּא דְלִיגְלִיא וְנִתְקָא, בְּיוֹמָא שְׁבִיעִיָּא תְלִין. דְּהוּא יוֹמָא, מִתְבְּרָאן מִיָּמֵי כָּל שִׁיתָא יוֹמֵי עֲלָאין, כל הברכות שלמעלה ושלמטה תלויות ביום השביעי - שבת, משום שמאותו יום מתברכים כל ששת הימים. והנה כל מה שמאריכים את השבת, הברכה שורה ביתר שאת בששת הימים, ואילו אם מקצרים את השבת, גם הברכה בימות החול מתקצרת.

וארט שבורא עולם האיר לי, בדרך חזור מהציון הקדוש של הרבי הקדוש רבי גדליה משה מזוועהיל זצוק"ל, וכבר זכיתי ברוך השם לשמוע עם הווארט כמה יהודים בשמחות השבוע. התורה הקדושה פרשת השבוע פרשת חיי שרה (בראשית כג, א), ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה, אומר רש"י הקדוש שלש מילים, כולן שוין לטובה, אצל שרה אמנו כל השנים היו שוין לטובה. מעשה אבות סימן לבנים, נשאלת השאלה, איך בן אדם במשך שישים שבעים שנות חיים יכול להיות במדרגה של כולן שוין לטובה. נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (מב, ה) תהום אל תהום קורא לקול צנוניך כל משברך וגלך עלי עברו, זאת אומרת, שבן אדם יש לו גם משברים בחיים. המצודות דוד אומר, כל משברך - צרות מרובות כלי הים עוברים עלי. רש"י הקדוש, תהום אל תהום קורא, צרה קוראה לחברתה. בן אדם שהוא מוקף בצרות, הוא מוקף בקשיים, איך הוא יכול להגיע לכזה דרגה חשובה וגבוהה של מידת ההשתוות, כולן שוין לטובה. רק חשבתני ככה, כידוע אין טוב אלא תורה, מי שדבוק בתורה הקדושה, יכול בכל קושי למצוא עוגן ולעבור את הגל, זאת אומרת, לא רק שהגל הקשה לא מוריד אותו, רק הגל מרומם אותו לדרגה יותר גבוהה, וזה בתנאי שקשורים דברים בתורה הקדושה, וזהו כולן שוין - לטובה, בזכות טוב שהוא התורה, יכול להיות כולן שוין - מידת ההשתוות. (מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף ז, כ"ה חשון תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

במדרש בפרשת האזינו (דברים רבה י, ג) מובא לשון, הצדיקים מושלים בעולם כולו. הפסוק בישיעה (ג, י), אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. מסביר המצודות דוד על הפסוק, שבחו ורוממו את הצדיק כי עשה את הטוב.

מאמצע חודש סיון כשהסתיים השבע ברכות של הרב ישראל מנחם נחום רוקח שליט"א, אני משתוקק לבוא שוב למרן שליט"א, למנורה הטהורה, רביה דעמיה, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מבעלזא שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, אמן. אבל אמר לי אחד מגדולי המקובלים בדורינו שליט"א, שכל דבר שבא מצד הקדושה, יש לזה מניעה. תכנתתי להיות בשבת קודש של היום הולדת שלי בבעלזא, ולא אסתייעא מילתא, ועוד ועוד.

בימי החנוכה הקדושים שחנכה כידוע זה שמונה, ושמונה כידוע זה מעל הטבע, זכיתי שלש פעמים להיות במקום קדוש בעלזא. בשנה שעברה זכיתי לראשונה להיות ב"לעקטל" בחנוכה, מהתחלה ועד הסוף, ולשוחח עם מרן שליט"א בדברי תורה אחרי ההדלקה. חשבתי וקויתי לזכות השנה גם כן.

רבות מחשבות בלב איש, אבל בורא עולם כיוון, שמורי חמי הצדיק הגאון רבי יהודה לייב בן רחל שליט"א, התאספו לא עליכם כמה ימים לפני חנוכה, בבית חולים הדסה עין כרם, ושאיני יזכה להיות אתו שבת קודש שבת חנוכה בבית חולים. מצד אחד הייתי בשמחה עצומה, על הזכות, שכינה מראשותיו של חולה (שבת יב,): ומאידך הגעגוע לבעלזא, הגעגוע לראות את מרן שליט"א לא נתן לי מנוח.

בורא עולם הביא לי את נוסח בעלזא להדסה עין כרם. החזן בשבת קודש בבית חולים, היה אברך משכמו ומעלה, רבי שלמה זיכרמן שליט"א, זה החזיר אותי לילדות, כשהתפללתי עם אבי מורי זצ"ל שחרית באמצע השבוע בבעלזא 5 בבני ברק. ביום ראשון פרשת מקץ, קמתי - וישכם אברהם בבוקר, לקחתי מונית להתפלל שחרית עם מרן שליט"א.

בזאת חנוכה זכיתי להיות בטיש מהתחלה ועד הסוף, לראות את מרן שליט"א רוקד במסירות נפש, לשמוע דברי אלקים חיים ממרן שליט"א על הפסוק שניעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (ס, ו) נתת ליראיך נס להתנוסס, מורי ורבותי, תעינו ברש"י הקדוש על הפסוק, תקבלו חיזוק לכל החיים. הסביר מרן שליט"א את הפסוק מזקינו, איש אלקים מרן רבי ישכר דוב מבעלזא זצוק"ל, שכמו שאברהם אבינו רצה שיהיה תיקון הגוף והנפש ביחד, כמו כן היה הנס בימי החשמונאים של הגוף והנפש יחד.

זכיתי לקבל שיריים מהחלה והדגים של מרן שליט"א, לראות איך שמרן שליט"א נפרד מהנרות אחרי ההדלקה של שמונה ימים, להגיד שם כמה קאפיטלאך תהלים. ולחזור למחרת ביום שישי לשחרית בבעלזא, יום ו' פרשת מקץ לסדר איש אשר רוח אלקים בו.

עמדתי בתפילה ליד בנו יקירו וחביבו, הרב הצדיק רבי אהרן מרדכי שליט"א, וליד נכדו חביבו הדיין רבי שלום שליט"א, ולהתבונן איך מרן שליט"א אומר תהלים אחרי התפילה לישועתם של ישראל.

הסתיים התפילה, בחיל ורעדה ניגשתי למרן שליט"א להתברך, ובתחילת דברי בקשתי ברכה לרפואה שלימה למורי חמי הצדיק. ידיד נפשי אהובי, הגבאי המסור הרב מיכל פירר שליט"א מזכיר, שזהו ההזכרה שהוא הזכיר בקודש פנימה. יעקב הזכרה אין בעלזא - כל הזכרה בבעלזא, זה עולם ומלואו.

מרן שליט"א בידי הקדושות קורא את גליון "מתיקות הדף היומי", לא מוריד עין ממני, ומברך אותי רפואה שלימה. בגליון שזכיתי להביא למרן שליט"א על חנוכה, היה שם שטיקל תורה מהמחותן, הוד כבוד קדושת מרן הרבי ממעליך שליט"א, מרן מעיין, והגבאי לוקח אתו את הגליון לחדר.

רציתי להיות עוד במחיצתו של הצדיק. כשמרן שליט"א יצא, שרו החסידים בהתרגשות יוניים, חיכיתי מחוץ לדלת, מצות לווייה, עמדתי צמוד לדלת הבית הכנסת, לפתע מרן שליט"א עוצר לדקה, המשיכו לשיר את השיר, ומרן שליט"א שוב הסתכל עלי. מזמור לתורה לבורא עולם, על הזכות הכפולה והמשולשת בזאת חנוכה.

כשחזרתי לבית הכנסת, פגשתי את הבעל תפילה שזוכה לקירבה יתירה, ראש קבוצת אחים, הרב החסיד המשפיע רבי ישראל רוקח שליט"א, משוחח עם ידידי רבי שמואל מרדכי גרנטהויז, הדייט לוי מקרב לב על התפילה. אז אמר לי רבי שמואל מרדכי ווארט ממרן שליט"א שטלטל אותי, היה זה ביום שלישי בשבת, ל' סיון שנת תשמ"ד, זכיתי להיות שם בשעת מעשה, מעמד הנחת אבן הפינה לבית מדרש הגדול של בעלזא.

וכך אמר מרן שליט"א, "הנה אנחנו באים להניח בעזרת השם יתברך פה אבן היסוד, לבנין אשר אנו מקווים, שבעזרת השם יהיה מקום אשר יתאספו פה בני ישראל לעבודת הבורא לתורה ולתפילה, והעיקר אשר יהיה מקום להשראת השכינה".

מורי ורבותי, כשחזרתי משחרית, פגשתי ראש ישיבה ליטאי שאנחנו בידידות, אני שואל אותו, ראש ישיבה, מה אתם עושים פה בבעלזא, אז הוא אומר לי, כשאני רוצה להכין שיעור בישוב הדעת, כשאני רוצה להתבודד עם ספרים, כשאני רוצה שיהיו דברי תורה פרים ורבים, אני מגיע להכין שיעור בבעלזא. והתפילה והבקשה של מרן שליט"א, בהנחת אבן הפינה התקיימה, אפשר כל יום לבוא לראות בבעלזא עמך בית ישראל.

מורי ורבותי, הבה נקבל על עצמנו, יום יום חק ולא יעבור, להתפלל למען חיזוק כוחותיו של כבוד קדושת מרן הרבי שליט"א, בבריות גופא ונהורא מעליא, רבינו רבי ישכר דוב בן מרים, ושזוכה שבקרוב ממש ילווה אותנו מרן שליט"א לקבל פני משיח צדקנו, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף מה, ה' טבת תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

ידבר ה' אל משה ואהרן ויצוום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים (ו, יג). דהנה כשבאים בני אדם אל הצדיק בדבר הצטרותם, למשל שיפעול להם איזה דבר אצל אדון ושלטון, אזי אומר הצדיק לאדם הזה, "יעזור השי"ת שאכן השלטון ימלא משאלותיך, ולא יעשה באופן אחר", ונעשה כאילו השלטון מצווה מפי הצדיק, שאל יעשה באופן אחר.

וזהו **יצוום אל בני ישראל ואל פרעה** כו', פירוש, בזה שיאמרו לישראל שיזכו לגאולה, זה גופא נחשב כבר כאילו ציוו כן אל פרעה, אף על פי שלא אמרו כך רק לישראל, כבר יהיה פרעה מוכרח לעשות דוקא כך ולא באופן אחר. וקל להבין. (נועם אלימלך וארא)